

Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
146/16. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2016. december 21.

A C-104/16 P. sz. ügyben hozott ítélet
Tanács kontra Front populaire pour la libération de la saguia el hamra és du
rio de oro (Front Polisario)

Az EU és Marokkó közötti társulási megállapodás, valamint liberalizációs megállapodás nem alkalmazandó Nyugat-Szaharára

A Bíróság így hatályon kívül helyezi a Törvényszék ezzel ellentétes megállapítást tartalmazó ítéletét, és elutasítja a liberalizációs megállapodás megkötésére vonatkozó tanácsi határozattal szemben a Front Polisario által előterjesztett megsemmisítés iránti keresetet

Nyugat-Szahara észak-nyugat afrikai terület, mely északról Marokkóval, észak-keletről Algériával, keletről és délről Mauritániával határos, míg a nyugati partja az Atlanti-óceánra néz. Nyugat-Szahara legnagyobb része jelenleg marokkói ellenőrzés alatt áll. E terület kisebb, keleten fekvő része a Front Polisario ellenőrzése alatt áll, mely Nyugat-Szahara függetlenségének az elérésére törekvő mozgalom, amelynek a legitimitását az Egyesült Nemzetek Szervezete elismerte.

Az Európai Unió és Marokkó 2012-ben olyan megállapodást kötött, amely a mezőgazdasági és feldolgozott mezőgazdasági termékekre, valamint a halakra és a halászati termékekre vonatkozó kölcsönös liberalizációs intézkedéseket ír elő (a továbbiakban: liberalizációs megállapodás). E megállapodást, melynek a területi hatálya megegyezik az EU-Marokkó társulási megállapodásával¹, az Európai Unió egy tanácsi határozattal² hagyta jóvá.

A Front Polisario az Európai Unió Törvényszéke előtt kérelmezte e határozat megsemmisítését. A Törvényszék a 2015. december 10-i ítéletében³ megsemmisítette a határozatot, miután megállapította, hogy először is a társulási megállapodás és a liberalizációs megállapodás a „Marokkói Királyság területére” alkalmazandó, és ezt a kifejezést ellenkező kikötés hiányában úgy kell értelmezni, hogy az Nyugat-Szaharát is magában foglalja. A Törvényszék ezt követően megállapította, hogy az e megállapodásoknak a Nyugat-Szaharára való alkalmazására tekintettel a Front Polisario a tanácsi határozat által érintett, és ezért keresetőségi joggal rendelkezik e határozat megsemmisítése tekintetében. Végezetül a Törvényszék lényegében megállapította, hogy a Tanács nem teljesítette az arra vonatkozó kötelezettségét, hogy a liberalizációs megállapodás megkötését megelőzően megvizsgálja, hogy nem állnak-e fenn arra utaló körülmények, hogy Nyugat-Szahara marokkói ellenőrzés alatt álló területe természeti erőforrásainak a kiaknázására a lakosainak a hátrányára, az alapvető jogait sértve kerülhet sor. A Tanács, amely ezen ítéletet nem találta kielégítőnek, a Bírósághoz fordult annak hatályon kívül helyezése érdekében.

A mai napon hozott ítéletében **a Bíróság, amely a Tanács kérelmére gyorsított eljárás keretében határoz**, helyt ad a fellebbezésnek, és **hatályon kívül helyezi a Törvényszék ítéletét.**

¹ A 2000. január 24-i 2000/204/EK, ESZAK tanácsi és bizottsági határozattal (HL 2000. L 70., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 33. kötet, 175. o.) jóváhagyott, egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, másrészről a Marokkói Királyság közötti társulás létrehozásáról szóló, Brüsszelben 1996. február 26-án kötött euromediterrán megállapodás.

² A mezőgazdasági és a feldolgozott mezőgazdasági termékekre, a halakra és a halászati termékekre vonatkozó kölcsönös liberalizációs intézkedésekről, továbbá az egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, másrészről a Marokkói Királyság közötti társulás létrehozásáról szóló euromediterrán megállapodás módosításáról, valamint az ahhoz csatolt 1., 2. és 3. jegyzőkönyvnek és azok mellékleteinek felváltásáról szóló, az Európai Unió és a Marokkói Királyság között levélváltás formájában létrejött megállapodás megkötéséről szóló, 2012. március 8-i 2012/497/EU tanácsi határozat (HL 2012. L 241., 2. o.).

³ A Törvényszék 2015. december 10-i *Front Polisario kontra Tanács ítélete* ([T-512/12](#)).

A Bíróság ugyanis megállapítja, hogy a Törvényszék a liberalizációs megállapodás területi hatályának a megállapítása során, mely megállapodás Nyugat-Szaharára sehol nem hivatkozik, nem vette figyelembe a nemzetközi jog az Unió és Marokkó viszonyában alkalmazandó szabályainak összességét, jöllehet azt a szerződések jogáról szóló, 1969. évi Bécsi Egyezmény⁴ megkívánja.

E tekintetben a Bíróság először is megállapítja, hogy **a Nyugat-Szahara számára az Egyesült Nemzetek Alapokmánya által biztosított elkülönülő jogállásra**, valamint a népek önrendelkezési jogának az elvére tekintettel **kizárt az az értelmezés, hogy a „Marokkói Királyság területe” kifejezés, amely a társulási megállapodás és a liberalizációs megállapodás területi hatályát meghatározza, magában foglalja Nyugat-Szaharát, és hogy következésképpen e megállapodások e területre alkalmazandóak.** A Törvényszék abból a jogállásból, amellyel így Nyugat Szahara a nemzetközi jog alapján rendelkezik, nem vont le következtetéseket.

A nemzetközi gyakorlatból továbbá az következik, hogy **ha valamely szerződést nem csupán egy állam szuverén területén kell alkalmazni, hanem ezen a területen kívül is, e szerződésnek kifejezetten elő kell írnia, hogy olyan területről van szó, amely e tagállam joghatósága alá tartozik, vagy olyan területről, melynek nemzetközi kapcsolatait a kérdéses állam felelősséget visel.** Ezzel a szabállyal tehát szintén ellentétes annak a megállapítása, hogy a társulási megállapodás és a liberalizációs megállapodás Nyugat-Szaharára alkalmazandó.

Végezetül a Bíróság, miután emlékeztetett **a szerződések relatív hatályának elvére, amely szerint a szerződések harmadik személy számára annak beleegyezése nélkül sem előnyöket, sem hátrányokat nem okozhatnak**, kifejti, hogy a Nemzetközi Bíróság által 1975-ben az Egyesült Nemzetek Közgyűlésének a kérésére kiadott, Nyugat Szaharára vonatkozó tanácsadó véleményre⁵ tekintettel **e terület népét olyan harmadik személynek kell tekinteni, akit a liberalizációs megállapodás végrehajtása érinthet.** Márpedig a jelen ügyben **nem tűnik úgy, hogy e nép beleegyezett volna a megállapodásnak a Nyugat-Szaharára való alkalmazásába.**

Ami azt a tényt illeti, hogy a társulási megállapodás és a liberalizációs megállapodás egyes rendelkezéseit bizonyos esetekben „de facto” alkalmazták a Nyugat-Szaharából származó termékekre, a Bíróság megállapítja, hogy **nem bizonyított, hogy e gyakorlat a felek közötti olyan megegyezés eredményének minősül, amely e megállapodások területi hatályának a módosítására irányul.** Ezenfelül az Uniónak az erre vonatkozó állítólagos szándéka szükségszerűen annak elismerését feltételezné, hogy az Unió e megállapodásokat az önrendelkezés elvével és a szerződések relatív hatályának elvével, valamint a nemzetközi jogból származó jóhiszeműségi követelménnyel ellentétes módon kívánta végrehajtani.

A Bíróság, miután megállapította, hogy a liberalizációs megállapodás nem alkalmazandó Nyugat-Szahara területére, hatályon kívül helyezi a Törvényszék ezzel ellentétes következtetést tartalmazó **ítéletét**, és úgy határoz, hogy maga bírálja el a Front Polisario által benyújtott keresetet. E tekintetben megállapítja, hogy mivel a liberalizációs megállapodás nem alkalmazandó Nyugat-Szaharára, a Front Polisariót nem érinti az a határozat, amellyel a Tanács e megállapodást megkötötte. **A Bíróság így a Front Polisario keresetét a kereshetőségi jog hiánya miatt elutasítja.**

EMLÉKEZTETŐ: A Törvényszék ítéletével vagy végzésével szemben a Bírósághoz lehet fellebbezni, kizárólag jogkérdésekben. A fellebbezésnek főszabály szerint nincs halasztó hatálya. Ha a fellebbezés elfogadható és megalapozott, a Bíróság hatályon kívül helyezi a Törvényszék határozatát. Ha a per állása megengedi, a Bíróság a jogvitát maga is érdemben eldöntheti. Ellenkező esetben a Bíróság az ügyet visszautalja a Törvényszék elé, amely kötve van a fellebbezési eljárás során a Bíróság által hozott határozathoz.

⁴ A szerződések jogáról szóló, 1969. május 23-án Bécsben (Ausztria) megkötött egyezmény (*Recueil des traités des Nations unies*, 1155. kötet, 331. o., kihirdette: az 1987. évi 12. törvényerejű rendelet).

⁵ A Nemzetközi Bíróság Nyugat Szaharára vonatkozó tanácsadó véleménye (*CIJ Recueil* 1975, 12. o.)

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az ítélet [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

Az ítélet kihirdetésekor készített képfelvételek elérhetők: „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106